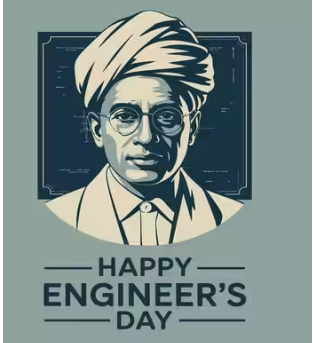

आधुनिक विश्वकर्मा सर मोक्षगुंडम विश्वेश्वरय्या!

भारत देशात दरवर्षी १५ सप्टेंबर हा दिवस महान अभियंता सर मोक्षगुंडम विश्वेश्वरय्या यांच्या जन्मदिनानिमित्त अभियंता दिन म्हणून साजरा केला जातो. भारताचे प्रसिद्ध अभियंता सर मोक्षगुंडम विश्वेश्वरय्या यांच्या स्मरणार्थ पाठला जातो.त्यांचा जन्म १५ सप्टेंबर १८६१ रोजी म्हैसूर (कर्नाटक) च्या कोटल जिल्ह्यात झाला. १९६८ मध्ये भारतात पहिल्यांदा हा दिवस साजरा करण्यात आला. सर विश्वेश्वरय्या यांनी अभियांत्रिकी आणि जलयवस्थापन क्षेत्रात मोलाचे कार्य केले. त्यांनी देशात अनेक धरणे, पूल आणि पाणीपुरवठा योजना बनवल्या. म्हैसूर राज्याच्या आधुनिकीकरणात त्यांचा मोठा वाटा होता. त्यांच्या उत्कृष्ट कार्यासाठी भार सरकारने त्यांना १९५५ मध्ये देशचा सर्वोच्च मान्यता पुरस्कार दिला. देशाच्या विकासात आणि तंत्रज्ञानात अभियंत्यांचे योगदान किती मोठे आहे, हे हा दिवस आपल्याला सांगतो. वास्तविक, हा दिवस भारताचे महान अभियंता आणि भारतरत्न मोक्षगुंडम

विश्वेश्वरया यांचा वाढदिवस आहे. ते भारतातील महान अभियंत्यांपैकी एक होते. त्यांनी आधुनिक भारताची निर्मिती केली आणि देशाला नवे रूप दिले. त्यांनी अभियांत्रिकी क्षेत्रात असाधारण योगदान दिले आहे, जे कोणीही विसरू शकत नाही. देशभरात बांधलेल्या अनेक नद्यांची धरणे आणि पूल यशस्वी करण्यासाठी विश्वेश्वरया यांचा मोठा हात आहे. त्यांच्यामुळे देशातील पाण्याचा प्रश्न सुटला.

सर मोक्षगुंम विश्वेश्वरिया यांच्या स्मरणार्थी अभियंता दिन साजरा केला जातो. विश्वेश्वरिया यांचा जन्म कर्नाटकातील चिक्कबल्लापुर जिल्ह्यातील मुदेनहळ्ळी नावाच्या एका छोट्या गावात झाला. त्यांचे वडील संस्कृतचे विद्वान होते आणि त्यांचे बालपण आर्थिक अडचणींनी भरलेले होते. त्यांनी चिक्कबल्लापुर आणि बंगळूर येथे शालेय शिक्षण पूर्ण केले. यथानंतर, त्यांनी स्टॅट कॉलेज, बंगळूर येथून कला शाखेची पदवी प्राप्त केली. पुढे, त्यांनी कॉलेज ऑफ इंजिनीअरिंग,

पुणे येथे स्थापत्य अभियांत्रिकीचेचो वेतले. त्यांनी बाँम्बेमध्ये सिडेन्सिआता सार्वजनिक बांधकामांखातीर विभागात नोकरी मिळवली आपण तेथेथील त्यांनी आपल्या कारकिर्दीला सुरुवातकेली. विशेश्रया हे जलव्यवस्थापन आणि पूर नियंत्रण प्रणालीतील त्यांच्याकाणिसाठी ओळखले जातात. पुणेयेथील खडकवासला जलाशयावरत्यांनी स्वयंचलित दरवाजे तयारावेत, जे ताळातील एक महत्वाचेनवीन तरज्ञान होते. हे दरवाजेनंतर भारतातील अनेक धरणांमध्ये

भारतासह अनेक देशांमध्ये साजरा केला जातो अभियंता दिन

अभियंता दिन केवल भारतातच नव्हे तर इतर अनेक देशांमध्ये साजरा केला जातो. १६ जून रोजी अर्जेंटिनामध्ये, ७ मे रोजी बांगलादेशात, १५ जून रोजी इटलीमध्ये, ५ डिसेंबर रोजी तुर्कीमध्ये, २४ फेब्रुवारीला इराणमध्ये, २० मार्च रोजी बेल्जियममध्ये आणि १६ सप्टेंबर रोजी रोमानियामध्ये अभियंता दिन म्हणून साजरा केला जातो. वास्तविक, हा दिवस जगभरातील अभियंत्यांना प्रोत्साहित करण्यासाठी साजरा केला जातो, जेणेकरून ते त्यांच्या कौशल्यांमुळे देश आणि जगाला प्रगतीच्या नवीन मार्गावर नेतील. युनेस्कोने ४ मार्चला 'जागतिक अभियांत्रिकी दिवस' घोषित केला आहे. हा दिवस शाश्वत विकासासाठी समर्पित आहे.

बसवण्यात आले. अभियंता म्हणून डॉ. मोक्षगुंडम विश्वेश्वरया यांनी देशात अनेक धरणे बांधली आहेत, ज्यात महत्त्वाच्या म्हणजे कोणराज सागर धरण, पुण्यातील खडकवासला जलाशय आणि ग्वाल्हेरमधील तिरा धरण यांचा समावेश आहे. एवढेच नाही तर हैदराबाद शहर बनवण्याचे संपूर्ण श्रेय डॉ. विश्वेश्वरया यांना जाते. त्यांनी तेथील पूर संरक्षण प्रणालीची रचना केली. त्यानंतर ते संपूर्ण भारतात प्रसिद्ध झाले. विशाखापट्टणम बंदराचे समुद्री कटाव

होण्यापासून संरक्षण करण्यासाठी एक यंत्रणा विकसित करण्यात त्यांचा मोलाचा वाटा होता. विश्वेश्वरय्या यांना आधुनिक म्हैसूर राज्याचे जनक असेही म्हटले गेले. त्यांनी म्हैसूर सरकारातील अनेक कारखाने आणि शैक्षणिक संस्था स्थापन केल्या होत्या, विशेषतः म्हैसूर साबण कारखाना, म्हैसूर लोह आणि स्टील कारखाना, स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर, म्हैसूर चेंबर ऑफ कॉमर्स आणि विश्वेश्वरया अभियांत्रिकी महाविद्यालय.

मारबत उत्सव आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याचा प्रयत्न

**सरकारने मुख्य समस्या घेऊन येणाऱ्या
बडग्यांच्या धारदार आवाजाला बोथट केले!**

मारबत उत्सव आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याचे कार्य सरकारने केले याचे मनापासून स्वागत.परंतु या उत्सवाच्या दरम्यान राज्यातील वर्षभरातील राजकीय-सामाजिक समस्यां, उथलपुथल आणि इतर समस्यांच्या बाबतीत निघणारे बडोणे नागपूरकरांसह संपूर्ण महाराष्ट्राचे आकर्षण रहायचे परंतु ते यावर्षी काळी दिसले नाही हा चर्चेचा विषय सुध्दा बनले नाही त्यामुळे मारबत बढण्यांना घेऊन गेली की काय असे सर्वत्र चित्र दिसत होते.मारबत उत्सव हा नागपूरकरांनासाठी ऐतिहासिक आणि पारंपरिक उत्सव आहे.मारबत उत्सवाची सुरुवात स्वतंत्रपुर्व काळापासून म्हणजे इंग्रजांच्या काळात सुरू करण्यात आली. यामागचा मुख्य उद्देश म्हणजे लोकांना एकत्रित करून झालांविरुद्ध मोठा लढा उभा करणे. काळांतरीने हा उत्सव समाजातील वार्डेट चालीरितीचा व वार्डेट रूढीचा नाश आणि चांगल्या गोष्टींना प्रोत्साहन देणे हे या सणाचे उद्दीष्ट ठरले. येणारे विद्ये दुर करण्यासाठी १८८१ साली काळ्या मारबतीची सुरुवात झाली.यानंतर १८८४मध्ये पिवळ्या मारबतीची सुरुवात झाली.आज काळ्या मारबतीला १४५ वर्षे पूर्ण झाले तर पिवळ्या मारबतीला १४२ वर्षे पूर्ण होत आहे हा एक इतिहास आहे.परंतु सरकारने मारबत उत्सव आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याचा प्रयत्न बढड्यांना महापालिकेने पायाखाली तुडविल्याचे दिसून आले.कारण यावर्षी मारबत उत्सवातदेश-विदेशातील प्रमुख पाहुणे मंडळी व राज्यातील राजकीय नेते, प्रमुखीयाने उपस्थित होते. यात परदेशी पाहुण्यांमध्ये पॅट्रिक लेव्हेरीनो (फ्रान्सचे मुंबईतील कौन्सुल जनरल),मोनिका नागेलेगाई(नॉर्वेचे मुंबईतील कौन्सुल जनरल),पेट्रा थेमन (फिनलंडच्या हेड ऑफ मिशन आणि कौन्सुल जनरल) आणि क्रीडा क्षेत्रातील उमेश यादव (भारतीय क्रिकेटपटू) व चित्रपट सृष्टीतील जॅकी श्राफ(प्रसिद्ध अभिनेते), अंकुश चौधरी,दिग्दर्शक सुभाष घई इत्यादी अनेक मान्यवरांसह अनेक मंत्री व राजकीय पुढारी प्रामुख्याने उपस्थित होते.त्यामुळे मारबत उत्सवात हीच मंडळी आकर्षण बनली व बढड्यांचे आकर्षण आपोआप कमी झाल्याचे दिसून आले.पुर्वी नागपूरमध्ये जेवढे काही बडोणे निघायचे त्यांची गुंज (आवाज) संपूर्ण भारतभर जायची व सर्वत्र मोठ्या प्रमाणात चर्चा व्हायची. कारण यात जनसामान्यांच्या आवाज, समस्या व जनतेचा आक्रोश असलेल्या बडड्या व त्यांचा जल्लोष आणि संतेत असलेल्या सरकारला एक चांगला संदेश देऊन जागृत करणे बगडड्यांचे मुख्य उद्दिष्ट रहायचे परंतु यंदा समाज जागृतीची बडड्यांची धारदार तलवार मनपाचे बोथट केली व बडड्यापासून मिळणारा जनसामान्यांचा संदेश व आनंद दुरावाला.त्यामुळे असे वाटत आहे की, सरकारला समज देणारा बढड्यांचा आवाज सरकारने पुर्णतः दाबला की काय असे चित्र दिसून आले.कारण बडड्यांच्या माथ्यातून शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या,दुष्काळ,पेपर फुटीच्या प्रकरणातील गुन्हेगार,रोडचे

खेद, महिलांवरील अत्याचार, अशंक खरात सारखे प्रकरण भ्रष्टाचार,घोटाळेबाज, टीईटी घोटाळा, महागाई, बेरोजगारी, एमपीएससी घोट्या टळा, आरक्षण पे, एआय युवळे बेरोजगारांवर आलेले संकट वर्षभर घडलेल्या मुद्दांवर निघालेल्या घटनांवरील जाब विचारण्याची संधी बढ्यांनी गमावली की काय असे चित्र यावर्षी स्पष्ट दिसून आले उलट पाकिस्तान, दहशतवाद आणि स्मार्ट मीटरविरोधापुरतेच राजकीय सामाजिक भाष्य अधिक ठळक राहिले.त्यामुळे बढ्यांच्या आवाज मनपाचे मारबत उत्सवाच्या दरम्यान दाबला की काय असे वाटायला लागले.त्याचप्रमाणे महापालिकेने मारबत उत्सव ग्लोबल करण्यासाठी आणलेल्या व्हिआयपी झगमगाटामुळे बढ्यांच्या धारदार आवाज बोथट केला यावर्षी नागपूरची परंपरा व्हिआयपी झगमगाटात पुर्णपणे हरवली की काय असे चित्र दिसून आले.मारबत नेहमीप्रमाणे निघाली आणि घेऊन जावे मारबतच्या सावाजाचा गजरही सर्वजण झाला,परंतु मारबतच्या जाब विचारणाऱ्या बढ्यांना धाराशाही करून त्यांचा आवाज बोथट केला त्यामुळे नागपूरकरांना शेका आठोटे गेली, बढ्यांना मारबत घेऊन गेली की काय! असे वाटायला लागले. मारबत उत्सवाच्या निमित्ताने राज्यातील जनतेच्या समस्या, अडीअडचणी, बेरोजगारीची समस्या, पेपर फुटीमुळे विद्यार्थ्यांच्या समस्या, शेतकऱ्यांच्या समस्या,एमपीएससी पेपर फुटी प्रकरण इत्यादी अनेक समस्यांच्या अंभार सरकारपर्यंत पोहचविण्याचं काम बढ्यांच्या माध्यमातून नेहमीच होत होते आणि याची चर्चा नागपूरपासून राज्यभर आणून राज्यापासून देशभर रहात होती.परंतु या सर्व समस्या राजकीय पुढारी व व्हिआपी लोकांनी संपुष्टात आणल्याचं दिसून आले.नागपूर मारबत उत्सवात बढ्यांच्या जल्लोष किंवा आवाज नाही म्हणजे राज्यात काहीच समस्या नसू नये काही ठीक आहे अशा पध्दतीत मारबत उत्सव यावर्षी दिसून आला त्याचप्रमाणे यावर्षी राजकीय सामाजिक प्रश्नांवरचा आवाज क्षीण झालाच दिसून आले. मारबत बढ्यांच्या हा सौहार्दा इंजनांच्या सेतल आह्वान देत सुरू झाला.तेव्हापासुन अन्याय, भ्रष्टाचार, अत्याचार, आणि सरकारच्या चुकीच्या धोरणाविरोधात लोकांमध्ये नेहमी आवाज उठविले आहे.परंतु यंदा मात्र वर्षभर गाजलेल्या अनेक राजकीय-सामाजिक प्रश्नांचे अपेक्षित उपरोध दिसला नाही. त्यामुळे घेऊन जा गे मारबतचा गजर झालाच, पण बढ्यांतून सेतला जाब विचारणाऱ्या आवाज यावर्षी मात्र क्षीण राहिला हे दुर्भाग्य म्हणावे लागेल.

रमेश कृष्णराव
लांजेवार
स्वतंत्र पत्रकार
मो. नं.
९९२१६९०७७९
नागपूर.

भारतीय अध्यात्मविश्वात महर्षी वाल्मिकी यांचे स्थान अद्वितीय आहे. प्रभू श्रीरामांच्या जन्मापूर्वीच महर्षी वाल्मिकींनी रामायणाची रचना केली, त्यांच्या या महान रामायण काव्यातील प्रत्येक प्रसंग, घटना त्या पुढे तंतोतंत सत्य, खऱ्या ठरल्या, आपण वाल्मिकी रामायण टीकी मालिकेचे द्वारे पाहिले आहे. त्यातील प्रसंग विचार आणि जीवनमूल्य आजही मानवाला विचार, धर्म आणि कर्तव्याचा मार्ग दाखवतात. रामायण हा केवळ एक ग्रंथ नाही, तर सत्य, धर्म, कर्तव्य, त्याग, प्रेम, मर्यादा आणि आदर्श जीवनमूल्यांचा अखंड ज्ञानदीप आहे. हीच महर्षी वाल्मिकीची अमूल्य आध्यात्मिक काव्यसंपदा आहे. याच महान ऋषी महर्षी वाल्मिकींच्या नावाने असलेला पुरातन मठ अमरावती जिल्ह्यातील सामेदा कलाशालेपूर येथे आहे. या पवित्र महर्षी वाल्मिकी मठाला शासनाचा 'ब वर्ग तीर्थक्षेत्र' दर्जा प्राप्त आहे. या मठ संस्थानचे २९ वे दिवंगत मठाधिपती ऋषी घूसरकर महाराज होते. त्यांच्या पठित सहवासात राहण्याचा योग मला, उमेश ढोत्रे, सद्गुरूचा दास म्हणून लाभला, हे माझे मोठे आध्यात्मिक सौभाग्य मी मानतो.

ऋषी घूसरकर महाराजांनी आपल्या संपूर्ण जीवनात कीर्तन, प्रवचन आणि समाजप्रबोधनाच्या माध्यमातून अध्यात्म संदेश जनमानसापर्यंत पोहोचविला. अंधश्रद्धा निर्मूलनाच्या क्षेत्रातील त्यांच्या कार्यची दखल घेवून महाराष्ट्र शासनाने त्यांना पुरस्कार देऊन सन्मानित केले होते. त्यांच्या सहवासातून भक्तीबरोबरच विवेक, संयम, सदाचार आणि सदासुखेची प्रेरणा मिळाली. त्यांचे जीवन म्हणजे अध्यात्म, समाजसेवा आणि संस्कारांचा त्रिवेणी संगम होते.

भारतीय संस्कृतीच्या महान परंपरेत ऋषी-

मुनींना ज्ञान, तपस्या, संयम, संस्कार आणि अध्यात्माचे सर्वोच्च स्थान आहे. भाद्रपद शुक्ल पंचमी, म्हणजेच ऋषीपंचमी, आपल्या जीवनाला दिशा देणाऱ्या ऋषींचे स्मरण करून त्यांच्या चरणी कृतज्ञता व्यक्त करण्याचा पवित्र दिवस आहे.

ऋषीपंचमीच्या निमित्ताने केवळ ऋषींचे स्मरण करून त्यांच्या विचारांना आपल्या आचरणात स्थान देणे, हीच त्यांना खरी आदारांजली ठरेल. ज्ञानाचा प्रकाश, सत्याचा मार्ग, संस्कारांची शिदोरी आणि मानवतेची सेवा या मूल्यांचा स्वीकार करण्याचा संकल्प करूया.

ऋषींच्या ज्ञानाचा प्रकाश आपल्या जीवनात सदैव तेवत राहो आणि समाजात भक्ती, संस्कार, विवेक व मानवतेची ज्योत अखंड प्रज्वलित राहो, हीच ऋषीपंचमीच्या पावन पर्वानिमित्त मी उपेक्ष ढोणे सद्गुरूचा दास म्हणून प्रार्थना करतो.

व दिवंगत ऋषी महर्षि वाल्मिकी मठाचे २९ वे

कश्यप, भारद्वाज, विश्वामित्र, गौतम, जमदग्नी, वसिष्ठ आणि अत्रि या सात ऋषींची प्रत्येकी एक आणि वसिष्ठांची पत्नी अरुंधतीच्या एक अशा एकूण आठ सुपारंपार्यां मांडून ही पूजा सिद्ध केली जाते. ब्रह्मदेवाचे मानसपुत्र पुलस्त्य, क्रतु, पुलस्त्य, मरीचि, अत्रि आणि वसिष्ठ या ऋषींचे पूजनही या दिवशी केले जाते. या दिवशी बैलाच्या कष्टाचे कोणतेही अन्न खाल्ले जात नाही. वर्षातून किमान एक दिवस तरी स्वतःच्याच कष्टाचे अन्न खावे, हा यामागचा संकेत वा संदेश आहे. अशा रितीने 'स्वकष्टार्जित' या शब्दाला ऋषींनी प्रतिष्ठा दिलेली आहे. आपल्या जीवनाच्या सर्वांगीण विकासासाठी ऋषींनी सांगितलेल्या ज्ञान सिद्धान्ताचे वाचन, चिंतन, मनन पुढच्या पिढीने करत राहावे, याची आठवण देण्यासाठी हे व्रत आहे असे मानले जाते. गृहस्थधर्माची पुरुषांच्या बाबतीत या व्रताची मुख्य योजना मुखूतः ब्राचण प्रणालींची ओळख व्हावी व गृहस्थाश्रम हा त्यांच्याप्रमाणेच आचारसंपन्न व्हावा या हेतूने असतो. स्त्रियांनी रजोनिवृत्तीनंतर हे व्रत अशा प्रकारे केल्यास त्यांच्याकडून पूर्वी रजोदर्शन काळात घडलेल्या स्थासिक दोषांचे मानसिक पातळीवर निरसन होऊ शकते असे मानले जाते. ज्या विद्यार्थ्यांना श्रावणी (वेदाध्यायन कार्याचा वर्गासाठी विहित व्रत) संस्काराचा लाभ होत नाही अशा सर्वगर्णीय स्त्री पुरुषांनी त्यांच्या नित्य कर्मातील त्रुटि व स्वखलन यांच्या परिहारासाठी ऋषिपंचमी हे व्रत करावे, असे सांगितले आहे.

मठाधिपती ऋषी घुसरकर महाराज यांचे स्मरण
करून वंदन करतो. जय गुरुदेव.

उमेश महादेवराव ढोणे
सद्गुरूचा दास -मोब.९०४९०६७३३१,

ऋषी पंचमीचे महात्म्य!

१४ सप्टेंबर १९४९ रोजी घटना समितीने भारतीय संघराज्याच्या राजभाषेत ऐतिहासिक निर्णय घेऊन हिंदी भाषेला राजभाषेचा सन्मान दिला. त्यामुळे दरवर्षी १४ सप्टेंबर हा दिवस 'हिंदी दिन' म्हणून साजरा केला जातो. राज्यघटनेच्या आठव्या अनुसूचीमध्ये सध्या बावीस भाषांना राष्ट्रभाषा म्हणून दर्जा देण्यात आला आहे. भारतीय राज्यघटनेच्या १७ व्या भागात परिच्छेद ३४३ पासून ३५१ पर्यंत जी कलमे नमूद आहेत, त्यानुसार हिंदी ही भारतीय संघराज्याची राजभाषा असून, तिची लिपी देवनागरी असल्याचा स्पष्ट उल्लेख आहे.

१९१८ मध्ये गांधीजींनी हिंदी साहित्य संमेलनात हिंदीला राजभाषा बनवण्याची मागणी केली होती. गांधीजींनी तिला जनमानसाचीच भाषाही म्हणजे आहे. सन १९४९ मध्ये, स्वतंत्र भारताच्या अधिकृत भाषाही प्रस्ताव बराच विचारविनिमय केल्यानंतर, १४ सप्टेंबर १९४९ रोजी हा निर्णय घेण्यात आला, ज्याचे भारतीय राज्यघटनेच्या १७ व्या अध्यायातील कलम ३४३ (१) मध्ये खालीलप्रमाणे वर्णन केले आहे. संघाची अधिकृत भाषा हिंदी आणि लिपी देवनागरी असेल. संध्याच्या अधिकृत हेतूसाठी वापरल्या जाणाऱ्या अंकांचे स्वरूप अंतरराष्ट्रीय स्वरूप असेल. हा निर्णय १४ सप्टेंबर रोजी घेण्यात आला, हा दिवस हिंदी साहित्यिक व्योहर राजेंद्र सिंह यांचा ५० वा वाढदिवस होता, म्हणूनच हा दिवस हिंदी दिवसासाठी सर्वोत्तम मानला जात होता. मात्र, राष्ट्रभाषा म्हणून तिची निवड करून अमलात आणण्याइतर अहिंदी भाषिकां राज्यातील लोकांनी विरोध सुरू केला आणि इंग्रजीलाही राजभाषा दर्जा द्यावा लागला. त्यामुळे हिंदीवरही इंग्रजी भाषेचा प्रभाव पडू लागला.

हिंदी दिवसात अनेक कार्यक्रम होतात. या दिवशी विद्यार्थ्यांना हिंदीचा आदर करण्यास आणि दैनंदिन व्यवहारात हिंदीचा वापर करण्यास शिकवले जाते. ज्यामध्ये हिंदी निबंध लेखन, वादविवाद, हिंदी टायपिंग स्पर्धा इ. हिंदी दिनानिमित्त लोकांना हिंदीसाठी प्रेरित करण्यासाठी भाषा समान सुरू करण्यात आला आहे. हिंदी भाषेचा लोकामध्ये वापर आणि उन्नतीसाठी विशेष योगदान देणाऱ्या देशातील अशा व्यक्तीमत्त्वाला दरवर्षी हा सन्मान देण्यात येणार आहे. यासाठी एक लाख एक हजार रुपये मानधन म्हणून दिले जाते. हिंदी भाषेतील निबंध लेखन स्पर्धेच्या माध्यमातून अनेक ठिकाणी हिंदी भाषेच्या विकासासाठी आणि विस्तारासाठी अनेक सूचनाही प्राप्त होत आहेत. पण दुसऱ्या दिवशी सर्वजण हिंदी भाषा विसरतात. आणखी काही दिवस

हिंदी भाषा लक्षात ठेवा, यासाठी राष्ट्रीय भाषा सप्ताहही आयोजित करण्यात आला आहे. त्यामुळे ते वर्षातून किमान आठवडाभर राहते.

भाषिकांच्या संख्येनुसार, इंग्रजी आणि चिनी भाषांनंतर हिंदी ही जगातील तिसरी मोठी भाषा आहे. पण नीट समजणाऱ्या, वाचणाऱ्या आणि लिहिणाऱ्यांमध्ये ही संख्या फार कमी आहे. तो कमी होत चालला आहे. यामोबतच इंग्रजी शब्दांचाही हिंदी भाषेवर मोठा प्रभाव पडला असून अनेक शब्द प्रचलित होऊन त्यांची जागा इंग्रजी शब्दांनी घेतली आहे. त्यामुळे भविष्यात ही भाषा नामशेष होण्याची शक्यताही वाढली आहे.

या कारणास्तव, ज्यांना हिंदीचे ज्ञान आहे किंवा हिंदी भाषा जाणते, अशा लोकांना त्यांच्या हिंदीबद्दलच्या कर्तव्याची जाणीव करून देण्यासाठी हा दिवस हिंदी दिवस म्हणून साजरा केला जातो, जेणेकरून ते सर्व त्यांचे कर्तव्य पार पाडू शकतील आणि हिंदी भाषेचे भविष्य घडवू शकतील. ते विलुप्त होण्यापासून वाचवा.

मात्र जनता आणि सरकार दोघेही याबाबत उदासीन दिसतात. हिंदी तिच्याच घरात दासी म्हणून राहते. हिंदी ही अंधाप संयुक्त राष्ट्रांची भाषा बनलेली नाही. योगाला १७७ देशांचा पाठिंबा मिळाला असे म्हणण उपरोधिक ठरेल, पण १२१ देशांमध्ये हिंदीसाठी काय जमवता येत नाही? त्याची अशी अक्षय झाली आहे की, हिंदी दिवसाचा दिवशीही ट्विटरवर अनेकांना हिंदीत बोला असे शब्द वापरावे लागत आहेत. अमर उजालाने लोकांना किमान हिंदी दिवसाचा दिवशी तरी हिंदीत ट्वीट करण्याची विनंती केली आहे. वर्षातून एकदा लोकांना जाणीव करून देणे हा त्याचा मुख्य उद्देश आहे की जोपर्यंत ते हिंदीचा पूर्ण वापर करत नाहीत तोपर्यंत हिंदी भाषेचा विकास होऊ शकत नाही. या दिवशी सर्व सारकी कार्यालयांमध्ये इंग्रजीऐवजी हिंदीचा वापर करण्याचा सल्ला दिला जातो. याशिवाय जो वर्षभर हिंदीत चांगली विकासकामे करतो

आणि आपल्या कामात हिंदीचा चांगला वापर करतो, त्याला पुरस्काराने गौरविण्यात येते.

बरेच लोक त्याच्या सामान्य बोलण्यात इंग्लिश भाषेतील शब्द किंवा इंग्रजी देखील वापरतात, ज्यामुळे हिंदीचे अस्तित्व हळूहळू धोक्यात येत आहे. दूरचित्रवाणीपासून शाळांपर्यंत आणि सोशल मीडियापासून खाजगी तांत्रिक संस्था आणि खाजगी कार्यालयांपर्यंत सर्वच गोष्टींवर

इंग्रजीचे वर्चस्व कायम आहे. यावरून असे दिसते की त्यांची मातृभाषा हिंदी हळूहळू कमी व्हावी आणि नंतर दशकांनंतर नामशेष होऊ नये. आपल्या मातृभाषेला आपल्या जीवनात लहानसहान प्रयत्नांनी आवश्यक स्थान दिले नाही तर ती इतर भाषांच्या स्पर्धेत खूप मागे पडेल. वाराणसी येथे असलेली जगातील सर्वात मोठी हिंदी संस्थाही आज अतिशय जीर्ण अवस्थेत आहे. या कारणास्तव, या दिवशी सर्वांना विनंती आहे की त्यांनी फक्त त्यांच्या बोलल्या जाणाऱ्या भाषेत हिंदीचा वापर करावा. याशिवाय लोकांना

त्यांचे विचार वगैरे हिंदीत लिहिण्यास सांगितले जाते. हिंदी भाषेत लिहिण्याची साधने फार कमी लोकांना माहिती असल्याने या दिवशी हिंदी भाषेतील लेखन, तपासणे आणि शब्दकोश याबद्दल माहिती दिली जाते. हिंदी भाषेच्या विकासासाठी काही लोकांनी काम केल्याने फारसा फायदा होणार नाही. त्यासाठी सर्वांना संघटित होऊन हिंदीच्या विकासाला एका नव्या वळणावर घेऊन जावे लागेल. हिंदी भाषेच्या विकासासाठी आणि ती नष्ट होण्यापासून वाचवण्यासाठी हे आवश्यक आहे.

१४ सप्टेंबरपासून एक आठवडा हिंदी सप्ताह साजरा केला जातो. या आठवड्यात विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले आहे. हा कार्यक्रम शाळेत आणि कार्यलयनात आयोजित केला जातो. केवळ हिंदी दिवसापुरते मर्यादित न राहता लोकांमध्ये हिंदी भाषेच्या विकासाची

भावना वाढवणे हा त्याचा मूळ उद्देश आहे. या सात दिवसांत हिंदी भाषेचा विकास आणि निबंध वगैरे लिहून न केल्यास त्याचे फायदे-तोटे समजावून सांगितले जातात.

लोकांना हिंदीबद्दल प्रोत्साहन देण्यासाठी हिंदी दिवसानिमित्त पुरस्कार सोहळ्याचे आयोजनही केले जाते. ज्यामध्ये कामाच्या दरम्यान चांगली हिंदी वापरणाऱ्या व्यक्तीला हा पुरस्कार दिला जातो. हे पूर्वी राजकारण्यांच्या नावावर होते, जे नंतर राष्ट्रभाषा कीर्ती पुरस्कार आणि राष्ट्रभाषा गौरव पुरस्कार असे बदलले गेले. राष्ट्रभाषा गौरव पुरस्कार लोकांना दिला जातो तर राष्ट्रभाषा कीर्ती पुरस्कार कोणत्याही विभाग, समिती इत्यादींना दिला जातो.

तांत्रिक किंवा विज्ञान या विषयावर लेखन करणाऱ्या कोणत्याही भारतीय नागरिकाला हा पुरस्कार दिला जातो. दहा हजार ते दोन लाख रुपयांपर्यंतची 13 बक्षीसे आहेत. यामध्ये प्रथम पारितोषिक विजेत्यास 2 लाखा रुपये, द्वितीय पारितोषिक विजेत्यास 1.5 लाख रुपये आणि तृतीय पारितोषिक विजेत्यास पंचाहत्तर हजार रुपयांचे बक्षीस देण्यात आले आहे. यासोबतच दहा जणांना प्रत्येकी दहा हजार रुपये प्रोत्साहनपर बक्षीस म्हणून दिले जाते. सर्व पुरस्कार विजेत्यांना स्मृतीचिन्ह देखील देण्यात आले. तंत्रज्ञान आणि विज्ञान क्षेत्रात हिंदी भाषा प्रगत करणे हा त्यांच्या मूळ उद्देश आहे.

या पुरस्कार योजनेतर्गत एकूण ३९ पुरस्कार दिले जातात. हा पुरस्कार कोणत्याही समिती, विभाग, मंडळ इत्यादींनी हिंदीत केलेल्या उत्कृष्ट कार्यासाठी दिला जातो. सरकारी कामात हिंदी भाषेचा वापर करणे हा त्याचा मूळ उद्देश आहे.

अनेक हिंदी लेखक आणि हिंदी भाषा जाणकार सांगतात की, हिंदी दिवस हा सरकारी कामासारखाच आहे, जो केवळ एक दिवस साजरा केला जातो. यामुळे हिंदी भाषेचा विकास होत नाही, उलट हिंदी भाषेचे नुकसान होते. हिंदी दिनाच्या सہळ्यातही अनेकजण इंग्लिश भाषेत लिहून लोकांचे स्वागत करतात. सरकारी हिंदी भाषेच्या विकासासाठी काम करत आहे हे दाखवण्यासाठीच ते चालवते. खुद्द सरकारी कर्मचारीही हिंदीऐवजी इंग्रजीत काम करताना दिसतात. पण काही लोकांचे मत आहे की, विविध कारणे सांगून हिंदी दिनाला विरोध करणाऱ्या असा खिल्ली उडवणाऱ्यांना हिंदीबद्दलची आपुलकीची भावनाही संपुष्टात आली पाहिजे, असे वाटते.

जिल्हाधिकारी साहेब, केनवड परिसरात या हो, उध्दवस्त झालेल्या पिकाची पाहणी करा हो! तालुक्यासह जिल्ह्यातही दुष्काळसदृश्य परिस्थिती...

●प्रभाकर नाईकवाडे @ केनवड●

रिसोड तालुक्यासह जिल्ह्यातील अनेक भागांत पावसाने प्रदीर्घ खंड दिल्याने दुष्काळसदृश्य परिस्थिती निर्माण झाली आहे. गेल्या दीड महिन्यापासून पावसाने दडी मारल्याने पिकांची अवस्था दिवसेंदिवस बिकट होत चालली आहे. तालुक्यातील विविध भागांत जिल्हाधिकारी पिकांची पाहणी करून शेतकऱ्यांच्या व्यथा जाणून घेत असताना, 'जिल्हाधिकारी साहेब, केनवड परिसरातील आमची ही पिकेही पाहा हो!' अशी आर्त हाक येथील शेतकऱ्यांनी दिली आहे. केनवड परिसरातील पिकांचीही प्रत्यक्ष पाहणी करून पावसाच्या खंडामुळे झालेल्या नुकसानीची दखल घ्यावी, अशी मागणी शेतकऱ्यांकडून होत आहे.

केनवड परिसरात पावसाचा मोठा खंड पडल्याने सोयाबीन, तूर यासह विविध पिकांवर त्याचा विपरीत परिणाम झाला आहे. सुरुवातीच्या पावसाच्या भरवशावर शेतकऱ्यांनी पेरणी केली; मात्र त्यानंतर पावसाने पाठ फिरवल्याने आता पिकांना पाण्याची नितांत गरज निर्माण झाली आहे. अनेक शेतांमध्ये सोयाबीनची पाने कोमेजू लागली असून, तुरीची वाढही खुंटत आहे. जमिनीतील ओलावा दिवसेंदिवस कमी होत चालल्याने पिके सुकण्याच्या मार्गावर आहेत. आता पाऊस झाला नाही, तर उत्पादनात मोठी घट होण्याची शक्यता असून, शेतकऱ्यांच्या वर्षभराच्या कष्टावर पाणी फिरण्याची भीती

निर्माण झाली आहे. ज्या शेतकऱ्यांकडे विहीर, बोअरवेल अथवा अन्य सिंचनाची सुविधा आहे, ते उपलब्ध पाण्याच्या माध्यमातून पिके वाचविण्याचा आटोकाट प्रयत्न करीत आहेत. मात्र, सिंचनाची सुविधा नसलेल्या कोरडवाहू शेतकऱ्यांसमोर पावसाशिवाय दुसरा पर्याय नाही. त्यामुळे त्यांचे डोळे आता आकाशाकडे लागले आहेत. पेरणीपासून मशागत, बियाणे, खते, औषध फवारणी यासाठी मोठा खर्च करून उभे केलेले पीक पाण्याअभावी धोक्यात आले आहे. पिके डोळ्यांसमोर सुकत असताना शेतकऱ्यांची चिंता वाढत असून, प्रशासनाने केनवड परिसरातील वस्तुस्थितीचीही प्रत्यक्ष पाहणी करावी, अशी मागणी होत

आहे. तालुक्यातील इतर भागांत पावसाअभावी झालेल्या पिकांच्या नुकसानीची पाहणी सुरू असताना, केनवड परिसरातील शेतकरीही आपल्या नुकसानीकडे प्रशासनाचे लक्ष वेधत आहेत. 'जिल्हाधिकारी साहेब, तालुक्यातील इतर भागांतील पिके आपण पाहत आहात; आमच्या केनवड परिसरातील शेतातही एकदा या. आमची पिके पाहा, आमची परिस्थिती समजून घ्या आणि आमच्या नुकसानीची नोंद घ्या,' अशी भावनिक साद शेतकरी घालत आहेत. वेळेत पाऊस न झाल्यास परिस्थिती आणखी गंभीर होण्याची शक्यता आहे. काहींच्या शेतात आता पाऊस येऊनही काही फायदा नाही अक्षरशः पीक जळाले, रिसोड

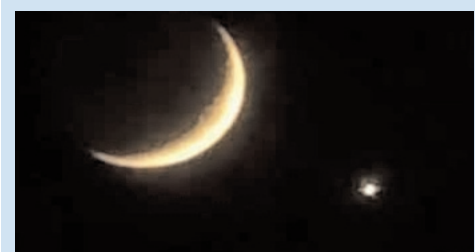
सिंचनाची सोय आहे; मात्र वीजपुरवठ्याचा अडथळा..
'पावसाअभावी आमच्या पिकांचे अतोनात नुकसान झाले असून, काही पिके जळण्याच्या मार्गावर आहेत. सिंचनाची व्यवस्था असलेले शेतकरी उपलब्ध पाण्याने पिके वाचविण्याचा प्रयत्न करीत आहेत; मात्र विद्युत पुरवठा सुरळीत नसल्याने त्यातही अडथळे येत आहेत. प्रशासनाने किमान आठ ते दहा तास विनाअडथळा वीजपुरवठा सुरू ठेवावा, जेणेकरून पिके वाचविता येतील.'

भाऊराव देशमुख
शेतकरी, पिंप्री सरहद्द

तालुक्यासह केनवड परिसरातील पिकांची प्रत्यक्ष पाहणी करून पावसाच्या खंडामुळे झालेल्या नुकसानीची वस्तुनिष्ठ नोंद घ्यावी आणि शेतकऱ्यांना शासनाच्या नियमानुसार मदत मिळवून द्यावी, अशी मागणी जोर धरत आहे.

थोडक्यात आकाशातील चंद्रकोर अन् शुक्रताऱ्याचा दुर्मिळ योग

●सिटी न्यूज ब्युरो @ रिसोड●

अवकाशात ग्रह आणि ताऱ्यांचा कधीकधी चमत्कारिक तसेच दुर्मिळ योग पाहायला मिळतो. काही विशिष्ट मुहूर्ताला चंद्र आणि तारा हे जवळ येतात. परंतु सोमवार १४ सप्टेंबर रोजी सायंकाळच्या सुमारास चंद्र आणि शुक्रतारा हे अगदी जवळ आले, परंतु त्यांची स्थिती ही इतर योगापेक्षा वेगळी होती. शुक्रतारा हा चंद्रकोरेच्या खालच्या बाजूने जवळ आल्याचे दिसून आले. हा दुर्मिळ योग शेकडो नागरिकांच्या अचानक लक्षात आला आणि या संदर्भात सर्वत्र चर्चेला उधाण आले. चंद्र, तारे आणि प्रेम यांचा खूप जुना आणि जवळचा संबंध आहे. मराठी साहित्य, कविता आणि गाण्यांमध्ये चंद्र-ताऱ्यांवर प्रेमाच्या भावना व्यक्त करण्यासाठी नेहमीच केला जातो. साहित्य, कविता आणि चित्रपटांतील ही काल्पनिकता असली तरी त्यातून निर्माण झालेल्या भावभावना मनाला साद प्रतिसाद देणाऱ्या असतात. अशा खगोलीय घटना क्वचितच पाहायला मिळू शकतात.

केनवड येथे लांब पल्ल्याच्या बसगाड्यांचा थांबा मंजूर ! *पंचक्रोशीतील प्रवाशांना मोठा दिलासा *आमदार अमित झनक यांच्या पाठपुराव्याला यश

●सिटी न्यूज ब्युरो @ केनवड●

जालना-पुलगाव राष्ट्रीय महामार्गावरील महत्त्वाचे प्रवासी केंद्र असलेल्या केनवड येथील नागरिकांच्या अनेक दिवसांच्या मागणीला अखेर यश आले आहे. केनवड येथे लांब पल्ल्याच्या एस.टी. बसगाड्यांना थांबा मिळावा, यासाठी आमदार अमित झनक यांनी केलेल्या पाठपुराव्याची दखल घेत बस थांब्याला मंजुरी मिळाली असून, पंचक्रोशीतील प्रवाशांची मोठी गैरसोय आता दूर होणार आहे.

रिसोड तालुक्यातील सर्वात मोठ्या ग्रामपंचायतीपैकी एक असलेल्या केनवड गावाला परिसरातील अनेक खेडी जोडलेली

आहेत. बाजारपेठ, शासकीय कार्यालये, बँका, रुग्णालये तसेच विविध सेवा-सुविधांसाठी पंचक्रोशीतील नागरिक मोठ्या संख्येने केनवड येथे येत असतात. त्यामुळे केनवड हे परिसरातील महत्त्वाचे प्रवासी केंद्र म्हणून ओळखले जाते. मात्र, लांब पल्ल्याच्या एस.टी. बसगाड्यांना येथे थांबा नसल्याने प्रवाशांना मोठ्या गैरसोयीचा सामना करावा लागत होता. या पार्श्वभूमीवर केनवड येथे लांब पल्ल्याच्या एस.टी. बसगाड्यांना थांबा मिळावा, यासाठी गावकऱ्यांच्या वतीने योगेश दांडगे व गोविंद गोळे यांनी काही दिवसांपूर्वी आमदार अमित झनक यांची भेट घेऊन निवेदन सादर केले होते. प्रवाशांची गैरसोय लक्षात घेऊन आमदार झनक यांनी या मागणीचा गांभीर्याने पाठपुरावा करत राज्याचे परिवहन मंत्री प्रतापराव सरनाईक यांच्याशी पत्रव्यवहार केला. या मागणीची दखल घेत परिवहन मंत्र्यांनी महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या संबंधित

विभागाला सदर प्रकरणी त्वरित कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिल्याची माहिती समोर आली आहे. त्यामुळे केनवड येथे लांब पल्ल्याच्या एस.टी. बसगाड्यांना थांबा मिळण्याचा मार्ग मोकळा झाला असून, याचा थेट फायदा केनवडसह पंचक्रोशीतील मोठ्या संख्येने प्रवाशांना होणार आहे. बस थांबा मंजूर झाल्यामुळे शिक्षण, नोकरी, व्यवसाय, आरोग्यविषयक कामे तसेच इतर महत्त्वाच्या कारणांसाठी बाहेरगावी जाणाऱ्या नागरिकांना मोठा दिलासा मिळणार आहे. विशेषतः लांब पल्ल्याच्या प्रवासासाठी इतर ठिकाणी जाऊन

आमदार साहेब, आम्हालाही 'डबल बस' उपलब्ध करून द्या हो, विद्यार्थिनींचा टाहो केनवडमध्ये मानव विकासची बस अपुरी...

केनवड येथील शाळेतील विद्यार्थिनींची संख्या मोठी असल्याने मानव विकास मिशनअंतर्गत उपलब्ध असलेली एक बस अपुरी पडत आहे. त्यामुळे विद्यार्थिनींच्या सुरक्षित व सुरळीत वाहतुकीचा प्रश्न निर्माण झाला आहे. आमदार साहेब, लांब पल्ल्याच्या एस.टी. बसगाड्यांना थांबा मिळवून दिलात; आता आम्हालाही 'डबल बस' उपलब्ध करून द्या! विद्यार्थिनींची संख्या लक्षात घेऊन अतिरिक्त बसची सुविधा उपलब्ध करून देत तुमच्या लेकींच्या शिक्षणाचा प्रवास अधिक सुरक्षित आणि सुखकर करा, अशी मागणी विद्यार्थिनी केली आहे.

बस पकडण्याची वेळ आता कमी होणार असल्याने प्रवाशांची वेळ, श्रम आणि गैरसोय वाचणार आहे. आमदार अमित झनक यांनी प्रवाशांची मागणी गांभीर्याने घेत संबंधित विभागाकडे सातत्याने पाठपुरावा केल्याने हा प्रश्न मार्गी लागला आहे. त्यामुळे केनवडसह पंचक्रोशीतील नागरिकांमध्ये समाधानाचे वातावरण असून, नागरिकांकडून आमदार अमित झनक यांचे आभार व्यक्त केले जात

आहेत. केनवडच्या प्रवाशांची मागणी, आमदार झनकांचा पाठपुरावा आणि आता एस.टी. बस थांब्याला मंजुरी, यामुळे पंचक्रोशीतील नागरिकांच्या दळणवळणाला नवी दिशा मिळणार आहे. अनेक दिवसांपासून प्रलंबित असलेला हा प्रश्न मार्गी लागल्याने 'मागणीला मिळाली मंजुरी, प्रवाशांच्या प्रवासाला मिळाली नवी गती' अशी भावना नागरिकांमधून व्यक्त होत आहे.

कमी क्षेत्रात ,कमी पावसात ‘श्री- इन- वन’ मॉडेल !

●सिटी न्यूज ब्युरो @ मंगरूळपीर●

पारंपरिक शेतीमध्ये होणारा वाढता खर्च आणि निसर्गाचा लहरीपणा यामुळे शेती करणे दिवसेंदिवस कठीण होत चालले आहे. अशा परिस्थितीत, वाशिम जिल्ह्यातील मंगरूळपीर तालुक्यातील पिंपळखुटा संगम येथील प्रयोगशील तरुण शेतकरी संदीप त्र्यंबकराव परंडे यांनी पारंपरिक शेतीला फाटा देत एक नवा आदर्श निर्माण केला आहे. कमी क्षेत्रात आणि कमी पाऊस असतानाही केळी, शेवगा आणि झेंडू या पिकांची एकाच वेळी लागवड करून त्यांनी आधुनिक शेतीचे

एक यशस्वी 'श्री-इन-वन' आंतरपीक मॉडेल (Intercropping Model) विकसित केले आहे.

संदीप परंडे यांच्याकडे मर्यादित शेती क्षेत्र असून, या भागातील कमी पावसाचे प्रमाण ही त्यांच्यासमोरील मोठी अडचण होती. वर्षानुवर्षे तीच पारंपरिक पिके घेण्याऐवजी काहीतरी वेगळे करायचे या ध्येयाने त्यांनी शेतीचा अभ्यास केला. कमी पाण्यात अधिक आणि वर्षभर सातत्याने उत्पन्न देणाऱ्या पिकांचा शोध घेत असताना त्यांनी मुख्य पीक म्हणून केळी आणि आंतरपीक म्हणून शेवगा व झेंडूची निवड केली. झेंडू (झटपट उत्पन्न):

लागवडीनंतर अवघ्या २ ते ३ महिन्यांत झेंडूचे उत्पादन सुरू झाले. सणासुदीच्या काळात झेंडूला चांगली मागणी मिळणार असल्याने कुटुंबाला तातडीने खेळते भांडवल मिळणार आहे. शेवगा (शाश्वत

महिन्यांत केळीचे मुख्य पीक हाती येईल, जे त्यांना मोठी आर्थिक स्थिरता देईल. **कमी पावसावर कशी मिळवली मात...**

कमी पावसाच्या समस्येवर मात करण्यासाठी संदीप यांनी आधुनिक तंत्रज्ञानाचा आधार घेतला. टिबक सिंचन (Drip Irrigation): संपूर्ण पिकाला टिबक सिंचनाची जोड दिल्याने पाण्याची ७० ते ८० टक्के बचत झाली आणि प्रत्येक थेंबाचा योग्य वापर झाला. झेंडूच्या लागवडीमुळे केळीच्या मुळांना होणारा सूत्रकृमी (Nematodes) या रोगाचा धोका नैसर्गिकरित्या टळला, ज्यामुळे

तरुण शेतकरी संदीप परंडे यांची नाविन्यपूर्ण शेतीची यशोगाथा

औषधांचा खर्च लक्षणीय कमी झाला. जमिनीतील ओलावा टिकवून ठेवण्यासाठी पालापाचोळ्याचे आच्छादन केले, ज्यामुळे तीव्र उन्हातही पिके टवटवीत राहिली. संदीप परंडे यांचा हा प्रयोग आज परिसरातील इतर शेतकऱ्यांसाठी मार्गदर्शक ठरत आहे. कमी जमीन आणि कमी पाणी असूनही योग्य नियोजन, आंतरपीक पद्धतीचा वापर आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड दिली, तर शेती तोट्याची न राहता फायदेशीर व्यवसाय बनू शकते, हे त्यांनी आपल्या कृतीतून सिद्ध करून दाखवले आहे.

जिल्हा कृषी अधीक्षक शहा यांची मेडशीला भेट नुकसानग्रस्त सोयाबीन पिकांच्या शेताच्या बांधावर जाऊन केली पाहणी

●सिटी न्यूज ब्युरो @ मेडशी●

मेडशी मंडळात गेल्या एक महिन्यापेक्षा जास्त कालावधी उलटून सुद्धा पावसाने हजेरी न लावल्यामुळे हाता - तोंडाशी आलेल्या सोयाबीन, तूर, हळद, कापूस पिकांची दयनीय अवस्था झाली आहे. मंडळात जास्तीत जास्त डोंगराळ व हलक्या स्वरूपाच्या जमिनी आहेत. परिणामी पावसाचा एका आठवड्यापेक्षा जास्तीचा कालखंड सुद्धा पिकासाठी घातक आहे. यावेळी तर निसर्गाचा कोप मंडळावर झाला. कारण गेल्या एक महिन्यापासून

मंडळात पाऊस नाही. काही भागात सोयाबीन पीक हे सोंगायची सुद्धा आवश्यकता नाही. पावसामुळे पिकांवर झालेला परिणाम, नुकसानीचे स्वरूप आणि शेतकऱ्यांना भेडसावणाऱ्या अडचणी याबाबत जिल्हा अधीक्षक

उपस्थित शेतकरी बांधवांना सांगितले. यावेळी सरपंच शेख जमीर, गोरखनाथ भागवत, रमजान गौरे, ओमचंद तायडे, विठ्ठल भागवत, जयचंद चव्हाण, मनोज राठोड, वासुदेव देवकर, प्रफुल साठे, अमोल तायडे, लक्ष्मण करवते, योगेश पाल, योगेश धुंगे, अनुराग साठे यांच्यासह परिसरातील शेतकऱ्याची मोठ्या संख्येने उपस्थिती होती.

'नुकसानग्रस्त सोयाबीन पिकाची प्रशासनाने तात्काळ पाहणी करून सरसकट नुकसान भरपाई व विमा देण्यात यावा' - **अजिंक्य मेडशीकर** (शेतकरी मेडशी)

ढोल-ताशाच्या गजरात गणरायाचे स्वागत

●सिटी न्यूज ब्युरो @ केनवड●

रिसोड शहरासह तालुक्यात मोठ्या उत्साहात गणरायाचे स्वागत झाले असून गणेशभक्त मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते. 'गणपती बाप्पा मोरया'च्या जयघोषाने संपूर्ण शहर

आगमनाचे स्वागत करत गर्दी केली होती. ठिकठिकाणी गणेशभक्तांचे स्वागत करण्यात आले. मिरवणुकीदरम्यान सामाजिक संदेश देणारे फलकही प्रदर्शित करण्यात आले. पर्यावरणपूरक गणेशोत्सव साजरा करण्याचे आवाहन यावेळी

गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने शहरात भक्तिमय वातावरण निर्माण झाले आहे. आगामी दिवसांत विविध सांस्कृतिक व धार्मिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले आहे. मिरवणूक शांततेत आणि सुरक्षिततेत पार पडण्यासाठी गणेश मंडळानी विशेष नियोजन केले. पोलीस व प्रशासनानेही वाहतूक आणि सुरक्षेची योग्य व्यवस्था नोंदविली. ढोल-ताशांच्या तालावर तरुणाईने जल्लोष केला. शहरातील प्रमुख मार्गावर नागरिकांनी गणरायाचा

